

[Fraenkel.]

minister koncentrerer sin Opmærksomhed paa dette ene. Det er denne Undersøgelse, hvis Vigtighed er større end nogen som helst anden Undersøgelse, der kan frembyde sig for dette Ministerium, jeg kalder paa, og saa indtrængende, som det er mig muligt, vender jeg mig altsaa til den højtærede Landbrugsminister med Opfordring til at tage Undersøgelsen op og, saa hurtigt det lader sig gøre, lægge den frem for Rigsdagen.

Bomholt: De Taler, der under Finanslovsdebatten er holdt fra Oppositionens Side, tyder ikke paa nogen særlig Kamplyst. Der er talt uden Inspiration, uden Styrke, saa man nærmest har faaet Indtrykket af, at det er Traditionens Magt, der har drevet Ordførerne op paa Talerstolen. Ordførerne har belyst Krisen historisk, i det mindste forsøgt det, men nogen aktuel Klang har der ikke været i Ordene.

Blandt de mange Kriseforslag, der saa stiltfærdigt er ekspederet videre til Udvalgene, tillader jeg mig at henlede Tingets Opmærksomhed paa det Forslag, der vedrører Tilsyn med Herberger og Arbejdshjem. Den højtærede Socialminister fortjener Tak, fordi han har fremsat dette Forslag til Hjælp for de Mennesker, der mere end andre lider under de økonomiske Kriser. Det er godt og rigtigt, at Rigsdagen søger at bevare de kriseramte Erhvervsudøvere i deres Arbejde og deres Hjem, men baade menneskeligt og samfundsmæssigt er det lige saa paakrævet at hjælpe de Mennesker, der af partielle eller omfattende Kriser er drevet bort fra baade Arbejde og Hjem.

Det er nødvendigt af moralske Grunde. Man behøver ikke noget stort Kendskab til den nuværende Situation for at vide, at største Parten af de Mennesker, der nu følger Landevejene fra Herberg til Herberg, er unge Mænd fra jævne og ordentlige Smaa-kaarshjem, ofte fra Hjem paa Landet. Hvis Arbejdsmulighederne i en By er forsvindende smaa, er det i Længden umuligt for den unge Mand at forblive i et Hjem, hvor Forholdene — ikke mindst økonomisk — i Forvejen er meget trange. Til Slut er der ingen anden Udvej end at søge Chancen i andre Byer, og saa begynder Proletarens trange Pilgrimsgang fra Fabrik til Fabrik.

I gamle Dage, da Haandværkssvendene

foretog deres Rejser Syd paa, var Forholdene ganske anderledes. Da var Herberget en kortvarig Parentes paa Vandringerne fra Arbejde til Arbejde, og udenfor den solide Svendestab fandtes der kun en mindre Gruppe af Havarister i Ordets egentlige Forstand. Anderledes nu. Nu er det unge Arbejdere i Alderen 18—25, som forlader det kriseramte Hjem for at søge et Job, der udgør en meget betydelig Procentdel af de vandrende.

Det er vor menneskelige Pligt ikke at lade denne Ungdom gaa til Grunde. Det er vor Pligt at formindske Drabet af Livsmuligheder det mest mulige. Men ogsaa samfundsmæssigt er det af stor Værdi, at disse Menneskers Produktionskraft bevares.

Jeg forstaar meget vel, at de private Institutioners Repræsentanter enstemmigt har sluttet sig til det foreliggende Forslag, thi det yder fortsat Plads til privat Indsats, samtidig med at det afhjælper Manglerne i denne Indsats. Thi det kan jo ikke nægtes, at saaledes som Forholdene har udviklet sig i de senere Aar, maa den private Hjælpsomhed, hvor værdifuld den end kan være, komme til kort.

Hvad den økonomiske Side af Sagen angaar, er jeg af den Overbevisning, at hvor der er Villie, er der ogsaa Vej. Jeg gør ærede Medlemmer opmærksom paa, at der her ikke saa meget er Tale om, hvad der købes for dyrt. Her er derimod Tale om, at der er Værdier, som kan sælges for billigt.

Hvad Partiet Venstre angaar, synes meget at tyde paa, at Partiet helst ser, at Demokratiet Anstrengelser for at afbøde Krisens Virkninger ender i et Papirbjerg. Det kan ikke nægtes, at Partiet Venstres Udviklingslinie tilsyneladende fører dansk Politik ind i en stillestaaende Skyttegravs-krig; den, der ogsaa var typisk for Tiden under Estrup. Godsejeren, der faldt med Estrup, synes paa ny at indtage en fremskudt Plads i Kampen mod et af Folkets Flertal fremgaaet demokratisk Styre.

Der var en Gang — saadan begynder jo ogsaa de Eventyr, der ender tragisk — der var en Gang, da Venstre vedkendte sig en social Liberalisme, der først og fremmest baserede sin Eksistens paa Forhandlingsmulighederne til venstre. Jeg behøver blot at minde om Aaret 1885, da Venstre-Landmændene sendte Flæskesider ind til